

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00239

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 ธ.ย. 2558	25	8844	5

“วัดเจดีย์ขาวหลัง”

ศิลปะพม่าผสมล้านนาที่ลำปาง

วัดพระเจดีย์ขาวหลัง แปลว่า วัดที่มีเจดีย์อยู่ยี่สิบองค์ เพราะคำว่า “ขาว” ในภาษาพื้นเมืองแปลว่า “ยี่สิบ” ส่วนคำว่า “หลัง” แปลว่า “องค์” เดิมทีวัดนี้ถูกทิ้งให้อยู่ในสภาพทรุดโทรม ปกคลุมด้วยเถาวัลย์และพันธุ์ไม้เลื้อย ซึ่งชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา พระเจดีย์ยี่สิบองค์นี้จึงคงมีแค่เพียงซากฐานขององค์เจดีย์ให้เห็น (พ.ศ.2460) ครั้นพอถึงวันสำคัญประจำปีก็จะมีพระสงฆ์กับชาวบ้านได้มาร่วมกันประกอบพิธีทางศาสนา สรงน้ำพระธาตุเจดีย์ในวันเพ็ญเดือน 9 (เหนือ) หลังจากที่เสร็จพิธีก็ปล่อยให้อยู่ในสภาพทรุดโทรมตามเดิม

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 มิ.ย. 2558	25	8844	5

จังหวัดลำปางได้ชื่อว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย ไม่ว่าจะเป็นวัดพระธาตุลำปางหลวง โบราณสถานอันเก่าแก่ที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวี นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญที่รวบรวมเอาศิลปกรรมความงามของกลุ่มชนต่างๆ ไว้มากมาย โดยเฉพาะศิลปกรรมแบบพม่าที่เข้ามามีอิทธิพลต่อพุทธศาสนาในเมืองลำปางสมัยหนึ่ง

เมื่อเดินทางไปยังเมืองลำปางเราจะพบเห็นวัดที่มีศิลปกรรมแบบพม่าเป็นจำนวนมาก สร้างขึ้นด้วยความสวยงามวิจิตร แสดงถึงความร่ำรวยและมั่งคั่งของผู้สร้าง วัดพม่าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปได้แก่ วัดพระแก้วดอนเต้า วัดศรีรองเมือง วัดศรีชุม ศิลปกรรมแบบพม่ามีความโดดเด่นตรงที่หลังคาซ้อนกันหลายชั้นเรียงซ้อนกันขึ้นไป บนยอดของหลังคายังมีฉัตรติดตั้งอยู่ ซึ่งสถาปัตยกรรมพม่าแบบนี้เรียกว่า “ทรงพระยาธาตุ”

วัดในเมืองลำปางที่มีอิทธิพลศิลปกรรมพม่ายังมีอีกหลายวัด แต่กาลเวลาที่ผ่านไปทำให้สิ่งต่างๆ ผุพังเปลี่ยนแปลงสภาพไปจนเกือบไม่หลงเหลือเค้ารอยของความเป็นศิลปกรรมพม่าอยู่ แม้แต่วัดต่างๆ ที่กล่าวมาก็ล้วนผ่านการซ่อมแซมบูรณะหลายครั้งหลายหน การซ่อมแซมแต่ละครั้งก็ทำให้ศิลปกรรมพม่าที่เคยมีอยู่ตั้งแต่แรกสร้างผิดเพี้ยนไปจากอดีต เช่นที่วัดพระเจดีย์ขาวหลังหรือ “วัดเจดีย์ขาว” ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งของเมืองลำปาง ว่ากันว่ามียายุ

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00239

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 มิ.ย. 2558	25	8844	3

นับพันปี สร้างขึ้นในสมัยทวารวดีโดยได้มีการขุดพบพระเครื่องที่ได้ฐานองค์พระเจดีย์

วัดพระเจดีย์ขาวหลัง แปลว่า วัดที่มีเจดีย์อยู่ยี่สิบองค์ เพราะคำว่า "ขาว" ในภาษาพื้นเมืองแปลว่า "ยี่สิบ" ส่วนคำว่า "หลัง" แปลว่า "องค์" เดิมทีวัดนี้ถูกทิ้งให้อยู่ในสภาพรกร้าง ปกคลุมด้วยเถาวัลย์และพันธุ์ไม้เลื้อย ซึ่ง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 มิ.ย. 2558	23	8844	3

ชำระอุดหนุนตามกาลเวลา พระเจดีย์ยี่สิบองค์นี้จึงคงมีแค่เพียงซากฐานขององค์เจดีย์ให้เห็น (พ.ศ.2460) ครั้นพอถึงวันสำคัญประจำปีก็จะมีพระสงฆ์กับชาวบ้านได้มาร่วมกันประกอบพิธีทางศาสนาสร้างน้ำพระธาตุเจดีย์ในวันเพ็ญเดือน 9 (เหนือ) หลังจากเสร็จพิธีก็ปล่อยให้อยู่ในสภาพรกร้างตามเดิม

ในตำนานประวัติวัดพระเจดีย์ขาวหลังกล่าวว่า หลังจากท้ององค์พระเจดีย์ถูกทิ้งให้รกร้างอยู่นั้น มีพระภิกษุชาวพม่าชื่อ “อุชชะยันตาเถระ” ซึ่งท่านเป็นผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก ได้จาริกเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากเมืองมณฑลพะเยา ท่านจึงได้นำเอาตำนานของวัดเล่าให้ชาวพม่าที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองลำปางฟัง ต่อมาชาวบ้านจึงได้พากันทำการขุดแต่งบูรณะ พบพระพุทธรูปทองสำริด, พระเครื่องดินเผาสมัยหริภุญไชย, พระคง, พระรอด, พระสิบสอง, พระสามแผ่นดิน, แผ่นทองจารึกอักขระ, ผอบเงิน, ผอบทอง วางอยู่ในหลุมลึกใต้ฐานเจดีย์ จากนั้นชาวบ้านจึงพากันทำการบูรณะและนำสิ่งของดังกล่าวเข้าบรรจุไว้ที่เดิม พร้อมทั้งก็ก่อสร้างเป็นเจดีย์ขึ้นจนเรียบร้อย เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2464

ต่อมาเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2526 ได้ขุดพบพระพุทธรูปแสนแซ่ทองคำ ทางวัดบริเวณวัดไป 2 กิโลเมตร ปรากฏเป็นพระพุทธรูปเก่าแก่ทางโบราณคดี มีกรรมวิธีการสร้างแบบการเคาะตีเป็นแผ่นบางๆ แล้วนำมาประกอบเป็นองค์พระทั้งองค์ทำด้วยทองคำบริสุทธิ์ 95.5 หนัก 100.05 บาท

พระพุทธรูปแสนแซ่ทองคำเป็นพระปางมารวิชัยศิลปะสมัยล้านนาประมาณพุทธศตวรรษที่ 21 หน้าตักกว้าง 9 นิ้วสูง 15 นิ้ว ลักษณะพิเศษของพระพุทธรูปองค์นี้สามารถแยกชิ้นส่วนออกเป็น 32 ส่วนนำมาสวมต่อกัน มีสลักยึดติดกับส่วนต่างๆ ของพระ (ภาษาล้านนาเรียกว่า แซ่) บริเวณเศียรขององค์พระมีผอบบรรจุพระบรมธาตุ ที่พระเศียรและผ้าสังฆาฏิประดับด้วยอัญมณีสีต่างๆ ในช่วงอกของพระพุทธรูปข้างในบรรจุใบลานทองคำจารึกด้วยอักขระพื้นเมืองเป็นคาถาขอมรวมกันอยู่ ปัจจุบันพระพุทธรูปแสนแซ่ทองคำประดิษฐานในวิหารหลังเล็กติดกับวิหารหลวงในวัดพระเจดีย์ขาว เป็นพระพุทธรูปสำคัญคูเมืองลำปางซึ่งเป็นพระพุทธรูปทองคำองค์แรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุแห่งชาติ

เมื่อเข้ามาเที่ยวชมความงามของศิลปกรรมล้านนาผสมพม่าของวัดพระเจดีย์ขาวหลัง ในบริเวณวัดยังมีโบราณสถานมากมาย อาทิ พระพุทธรูปหันใจเป็นพระทองสัมฤทธิ์ศิลปะเชียงแสนห่มผ้าพันดา ถ้ำจำลอง ประดิษฐานรูปปั้นหลวงปู่มะขามเฒ่า (หลวงปู่ศุข) บ่อน้ำสองพี่น้อง เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์พิพิภรณ์ อาณาเขตแสดงโบราณวัตถุที่ชาวบ้านขุดพบพระเครื่อง

การเดินทางไปวัดพระเจดีย์ขาวหลัง ใช้เส้นทางสายลำปาง - แจ้ห่ม บริเวณกม. ที่ 1/500 บ้านวังหม้อ ตำบลต้นธงชัย อำเภอมือง จังหวัดลำปาง